

Structuurvisie Dordrecht 2020

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

10 juni 2008 / rapportnummer 1919-83

1. OORDEEL OVER HET MER

De gemeente Dordrecht bereidt een structuurvisie voor waarin de ruimtelijke samenhang van een aantal planonderdelen wordt beschreven voor de periode tot 2020, te weten:

- het Maasterras,
- leisureknoop Oostpoort,
- bedrijventerrein Dordtse Kil IV,
- nieuwe jachthavens,
- de bouw van 500 woningen in de Zuidpolder – Bovenpolder,
- nieuwe groene stadslinten en
- hoogbouw.

Initiatiefnemer van de structuurvisie is het college van burgemeester en wethouders. De gemeenteraad van Dordrecht vervult de rol van bevoegd gezag. Voor verschillende planonderdelen is mogelijk een milieueffectrapportage (m.e.r.) of m.e.r.-beoordeling vereist. Derhalve wordt de procedure van milieueffectrapportage voor plannen (plan-m.e.r.) doorlopen.

Het planmilieueffectrapport (verder plan-MER) beschrijft de (milieu-)risico's bij de verschillende planonderdelen. Deze risico's hebben betrekking op de leefbaarheid (geluid en luchtkwaliteit), externe veiligheid en Natura 2000-gebieden. Het plan-MER geeft tevens aan dat er weinig ruimte is om alternatieven te ontwikkelen. Mede omdat politiek/bestuurlijk keuzen al gemaakt zijn, ontbreken concrete alternatieven bij de meeste planonderdelen. Of de planonderdelen, gegeven de (milieu) randvoorwaarden haalbaar zijn, kan volgens het plan-MER pas bij de verdere planuitwerking blijken.

Voorafgaand aan het toetsingsadvies van de Commissie heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de Commissie en de gemeente Dordrecht. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeente de Commissie aanvullende informatie verstrekt over de behoefte aan woningen in het hogere marktsegment in de gemeente Dordrecht. De Commissie adviseert om deze stukken ter inzage te leggen, samen met de structuurvisie.

De Commissie constateert dat de structuurvisie tot doel heeft een kader te bieden voor op korte termijn te realiseren specifieke initiatieven die deels al zijn vastgelegd in andere beleidsvoornemens. Het plan-m.e.r. richt zich dan ook uitsluitend op de milieurisico's van deze specifieke initiatieven; strategische alternatieven worden niet verkend.

Met dit plan-MER is naar de mening van de Commissie de kans gemist om:

- nieuwe ruimtelijke mogelijkheden te verkennen, die in de toekomst kunnen ontstaan door een (gedeeltelijke) beëindiging van vervoer van gevaarlijke stoffen via het spoor;
- te onderzoeken op welke wijze huidige en toekomstige verkeersknelpunten kunnen worden beperkt c.q. opgelost met een integrale benadering van mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen.

■ De Commissie concludeert dat voor de afweging van strategische alternatieven voor de lange termijn dit plan-MER slechts beperkte meerwaarde heeft.

Ofschoon het plan-MER een eerste globale inschatting geeft van de milieurisico's van de specifieke planonderdelen, maakt het plan-MER niet voldoende aannemelijk of initiatieven haalbaar zullen zijn, gegeven de milieuraandvoorwaarden. Dit wordt pas in vervolgstappen onderzocht. Omdat de formele besluiten pas later genomen worden, is dit strikt genomen mogelijk. Deze benadering heeft echter als risico dat bij verdere uitwerking blijkt dat planonderdelen in de beoogde omvang of op de beoogde locatie niet haalbaar blijken te zijn met het oog op o.a. luchtkwaliteit, geluid en effecten op natuur. Mogelijk moet dit dan leiden tot een hernieuwde strategische afweging.

De Commissie acht dit in ieder geval aannemelijk voor de realisatie van de beoogde jachthavens in verband met effecten op het Natura 2000 gebied de Biesbosch. De inschatting in het MER dat jachthavens gerealiseerd kunnen worden zonder significante gevolgen voor het Natura 2000 gebied, acht de Commissie niet onderbouwd en niet waarschijnlijk.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Algemeen

De Commissie waardeert de leesbaarheid van het plan-MER. Het is een helder en beknopt document, voorzien van goed kaartmateriaal.

De verschillende gevoeligheidskaarten op milieuaspecten bieden in principe een goede basis om de haalbaarheid van de onderdelen uit de structuurvisie te beoordelen.

2.2 Kansen bij beëindiging risicotransport

Het plan-MER gaat niet in op de ruimtelijke consequenties van mogelijke beëindiging van het transport van gevaarlijke goederen door steden. Het plan-MER geeft aan dat door middel van zoneringsrisico's ten aanzien van externe veiligheid worden ingeperkt c.q. voorkomen¹. De structuurvisie geeft aan dat grote ruimtelijke ontwikkelingen pas mogelijk worden wanneer een oplossing wordt gevonden voor de externe veiligheidsproblematiek. Daarbij is aangegeven dat de inzet van de gemeente er op gericht is om op de lange termijn een apart goederenspoor van Kijfhoek naar het zuiden gerealiseerd te krijgen.

De Commissie beschouwt het als een gemiste kans dat in het plan-MER niet is verkend welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden, zodra het risicotransport langs spoor en hoofdwegen wordt verminderd of beëindigd. Daarmee had het plan-MER waardevolle concrete informatie aan kunnen leveren voor discussies over dit onderwerp met verantwoordelijke partijen, zoals het Rijk.

¹ Bij het spoor wordt een bebouwingsvrije zone gehanteerd van 50 m uit het hart van het spoor. Bij de N3 wordt een zonerings van 80 tot 90 m aangehouden waarbinnen geen bebouwing mogelijk is.

2.3 Verkeer en vervoer

In de nota Reikwijdte en Detailniveau voor dit plan-MER is een aantal infrastructuurproblemen met negatieve milieueffecten gesignaleerd. Niet duidelijk is op welke wijze de doelstellingen van het Mobiliteitsplan 2005 in de planvorming doorwerken. In het plan-MER ontbreken namelijk ruimtelijke alternatieven die aan deze problemen tegemoet komen.

Een oplossingsstrategie had kunnen zijn om ontwikkellocaties voor bedrijvigheid te onderzoeken, die goed met (H)OV ontsloten kunnen worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de geplande hoogbouw nabij de A16. Deze is primair gekozen vanwege de bereikbaarheid per auto, maar gaat voorbij aan de (landelijke) verkeersproblemen met de A16 en aan de matige bereikbaarheid vanuit de bestaande stad. Een alternatief was geweest de geplande hoogbouw noordoostelijk te plannen en primair te ontsluiten middels (H)OV en in mindere mate met de auto.

2.4 Woningbouw in polders

Plan-MER

Belangrijk uitgangspunt voor het plan-MER is de keuze om de stad te ontwikkelen binnen de verstedelijkingscontour. De voorziene woningbouw in het hogere marktsegment in de Zuidpolder/Bovenpolder valt binnen deze verstedelijkingscontour.

Het plan-MER gaf echter geen onderbouwing van de behoefte aan deze 'woningen in het groen'. De gemeente heeft hierop een schriftelijke toelichting verstrekt.

Aanvulling

Uit de aanvullende informatie blijkt dat de woningopbouw in Dordrecht gekenmerkt wordt door een relatief overschot van goedkope woningen en een tekort aan duurere woningen. Met het oog op het realiseren van een gedifferentieerde en evenwichtige Dordtse woningmarkt is daarmee het belang van bouwen voor het duurere segment voldoende aannemelijk gemaakt.

Het voornemen van 'dun en groen bouwen' in de Zuidpolder/Bovenpolder draagt bij aan het realiseren van een meer evenwichtige woningbouw. Gegeven de (beperkte) mogelijkheden het woontype 'dun en groen' in enige omvang binnen de verstedelijkingscontour te realiseren acht de Commissie het ontbreken van locatiealternatieven voor dit woningtype aannemelijk.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming de schriftelijke toelichting op de behoefte aan woningen voor het hogere marktsegment van het type 'dun en groen' openbaar te maken.

2.5 Waterrecreatie en effect op natuur

Het plan-MER stelt dat gevolgen van extra waterrecreatie door de bouw van jachthavens op Natura 2000-gebieden de Biesbosch en het Wantij zullen uitblijven. Mondeling heeft de gemeente toegelicht dat door middel van zoningseffecten naar haar inschatting zullen kunnen worden beperkt of voorkomen. Deze stelling acht de Commissie onvoldoende onderbouwd. De Commissie schat op basis van onderzoek en ervaring elders in dat op voorhand niet uit valt te sluiten dat de geplande toename van vaarbewegingen en waterrecreatie leidt tot significante gevolgen op de omliggende Natura 2000-gebieden. Ver-

kend had moeten worden wat de belasting is van de huidige waterrecreatie op de natuur, welke belasting de voornemens hieraan toevoegen en of dit past binnen de draagkracht van de natuur. Indien dit verkennend onderzoek tot de conclusie 'significante gevolgen niet uit te sluiten' zou hebben geleid, dan had tevens een passende beoordeling (op basis van de Natuurbeschermingswet) in dit plan-MER moeten worden opgenomen.

Dit verkennende onderzoek zal dus alsnog uitgevoerd moeten worden. Bij dit onderzoek kan de effectiviteit van mitigerende maatregelen zoals zonering worden betrokken.

- De Commissie concludeert dat het plan-MER nog onvoldoende onderbouwing geeft voor de haalbaarheid van nieuwe jachthavens.

2.6 Cumulatie van effecten

Veel van de programmaonderdelen zijn gepland in normoverschrijdingsgebieden voor luchtkwaliteit en geluidhinder. In een aantal van deze gebieden is tevens sprake van een verhoogd veiligheidsrisico (m.n. groepsrisico).

Het plan-MER behandelt de afzonderlijke risico's bij luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid maar geeft geen zicht op de plaatsen waar sprake is van een stapeling van deze effecten. Een dergelijke stapeling geeft ook zicht op het risico van gezondheidsproblemen.

Stapeling van effecten kan zichtbaar gemaakt worden door het over elkaar leggen van gevoeligheidskaarten voor de afzonderlijke milieuaspecten, waarmee zogenaamde hotspots duidelijk worden. Op basis van deze informatie kan een afweging plaatsvinden of stapeling van effecten op hotspots wellicht aanleiding zou moeten zijn om programmaonderdelen te heroverwegen of aan te passen.

- De Commissie adviseert om bij het besluit over de structuurvisie inzicht te geven in stapeling van effecten en aan te geven of stapeling zou moeten leiden tot aanpassing van programmaonderdelen

2.7 Water en R.O.

Het plan-MER geeft per deelgebied de waterbergingsopgave voor het jaar 2050. Onduidelijk is echter hoe de ontwikkelingen op watergebied, bijvoorbeeld de effecten van zeespiegelstijging en grote rivierafvoer de Dordtse ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven verder beïnvloeden en hoe deze in de structuurvisie doorwerken.

De gemeente heeft tussentijds aangegeven dat een watervisie in ontwikkeling is, gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en de capaciteit voor waterberging zowel in het stedelijke gebied als buitendijks.

- De Commissie adviseert om bij het besluit over de structuurvisie aan te geven op welke wijze recente inzichten op het gebied van noodzakelijke waterkwaliteit en -bergingcapaciteit passen binnen de structuurvisie.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Dordrecht

Besluit: Structuurvisie (conform artikel 2.1. van de nieuwe Wro)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: Plan-m.e.r.-plichtig omdat de structuurvisie het kader vormt voor verschillende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn.

Activiteit: Vaststellen van de hoofdlijnen en kaders voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Dordrecht in de periode tot 2020.

Betrokken documenten:

Bij de toetsing van het plan-MER heeft de Commissie de volgende documenten betrokken:

- brief gemeente Dordrecht met een toelichting op het belang van 'dun en groene woningbouw' in de Drechtsteden;
- jaarplan 2008, wonen en stedelijke vernieuwing.

De Commissie heeft verder kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Bijlage 2 bevat een overzicht van de ingekomen inspraakreacties en adviezen.

Procedurele gegevens:

aanvraag advies over reikwijdte en detailniveau: 19 april 2007

notitie reikwijdte en detailniveau is niet ter inzage gelegd

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 juni 2007

kennisgeving plan-MER in: Stem van Dorst d.d. 5 maart 2008

aanvraag toetsingsadvies: 13 maart 2008

ter inzage legging plan-MER: 12 maart tot 23 april 2008

toetsingsadvies uitgebracht: 10 juni 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.J. Bakker
ing E.H.A. de Beer
mr. F.W.R. Evers (voorzitter);
ing. B. Peters
ir. J.H. de Zeeuw
drs. R.A.A. Zwiers (secretaris)

De informatie die u in deze bijlage aantreft is afgeleid uit de informatie die door het bevoegd gezag aan de Commissie is toegestuurd. Het betreft feitelijke informatie van derden en geen conclusies of opinies van de Commissie voor de m.e.r. over de m.e.r.-plicht als zodanig of de door het bevoegd gezag gevolgde procedure.

BIJLAGE 2: lijst van inspraakreacties en adviezen

	BEDRIJF	VOORLETTERS	PLAATSNAAM
1		J. Heuser	Dordrecht
2		L. de Koning	Dordrecht
3		F.A. Olberts	Dordrecht
4		L. Ameron	Dordrecht
5		H.G. Andela	Dordrecht
6		A. M. W. Staats	Dordrecht
7		J. van Alten	Dordrecht
8		G.J. Overing	Dordrecht
9		J. van Meel	Dordrecht
10		P. van de Merwe	Dordrecht
11		W. van Rooij	Dordrecht
12		G. Kok	Dordrecht
13		W. Kunnen	Dordrecht
14		G. Hornes	Dordrecht
15		B. Slurink	Dordrecht
16		P. Bezemer	Dordrecht
17		L. Martigoni	Dordrecht
18		M. Tepas	Dordrecht
19		C. Mierop	Dordrecht
20		Y. Koster	Dordrecht
21		D.L.K. Bakker	Dordrecht
22		A. van Vugt	Dordrecht
23		R. Toxopéus	Dordrecht
24		J.T. de Heus	Dordrecht
25		G. Stam	Dordrecht
26		L. de Jongh	Dordrecht
27		J. Scheffe	Dordrecht
28		J.S. Berkhout	Dordrecht
29		L.R. Weda	Dordrecht
30	TenneT TSO B.V.	M.W.L. de Way	Arnhem
31		A. Peels	Sliedrecht
32		P. van Es	Dordrecht
33	Progrez	J. van Dorresteyn	Dordrecht
34	N.V.Nederlandse Gasunie	M.W. Roest	Waddinxveen
35	Dienst Vastgoed Defensie	W.M. Cojee-Griffioen	Utrecht
36		M. van Hulst	Dordrecht

37		J. Wilbrink	Rotterdam
38		Keesmaat	Dordrecht
39		W.A. Aarnoutse	Dordrecht
40		A. Vugt	Dordrecht
41		A.A. Mesland van de Beek	Dordrecht
42		H.J.J. Nieu- wenhuis	Apeldoorn
43		L.G.M. van Roij	Amersfoort
44		M.W. Roest	Waddinxveen
45		J.T. de Heus	Dordrecht
46		G. Stam	Dordrecht
47		G. Kok	Dordrecht
48		W. van Rooij	Dordrecht
49		R.M. Aarnoutse	Dordrecht
50		A. van Heeren	Dordrecht
51		M.C. Mampaey	Dordrecht
52		Holster-Mulders	Dordrecht
53		J. van Kempen- de Bruin	Dordrecht
54		J. van Kempen	Dordrecht
55	Nivon	M. Noordman	Dordrecht
56		C. Zondervan	Dordrecht
57		J. van Pelt	Dordrecht
58		J. Evers	Dordrecht
59		K. van der Knijf	Dordrecht
60		T.P.G. Tiebosch	Dordrecht
61		M. van Hulst	Dordrecht
62		Bewoners	Dordrecht
63		C. Elvery- Hendriks	Dordrecht
64		P.J. Klavenboer	Dordrecht
65	Interstede	M. Vintges	Dordrecht
66		A. Gravendeel	Dordrecht
67		H. A. Visscher	Dordrecht
68	Vereniging van Woning- corporaties	W. van der Linden	Dordrecht
69		J.E.T.M. van Dongen	Dordrecht
70		J. Vogelaar	Dordrecht
71		H. Veenstra	Dordrecht
72	Stichting het Wantij	C. Goosen	Dordrecht
73		A. de Jong	Dordrecht
74	KVK Rotterdam	M. Schut	Rotterdam
75	Werkgevers Drechtste- den	T.G. Muller	Dordrecht
76	DOV	P.W. Hendriks	Dordrecht

77		F. de Koning	Dordrecht
78		J.M.G. Hulsman	Dordrecht
79	Waterschap Hollandse Delta	J.M.J. Waals	Ridderkerk
80		P.J. Schaap-van Bezooijen	Dordrecht
81		P. Schellekens	Dordrecht
82	Stichting Buitenzorg	S. van de Merwe	Dordrecht
83	Gemeente H.I. Ambacht	W.J.M. van Oosterhout	H.I. Ambacht
84	Stichting Telluris	H.A. Visscher	Dordrecht
85	Dubbel Burght	P.J. Schneiders	Dordrecht

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Structuurvisie Dordrecht 2020

De gemeente Dordrecht bereidt een structuurvisie voor waarin de ruimtelijke samenhang van een aantal planonderdelen wordt beschreven voor de periode tot 2020.

Dit toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. gaat in op het milieueffectrapport (MER) dat is opgesteld om de milieubelangen volwaardig in de besluitvorming over de structuurvisie te kunnen meewegen.

ISBN: 978-90-421-2445-5